

MI MLADI BORCI

STANOVSKI TEDNIK ZA SLOVENSKO DIJAŠTVO. — IZHAJA VSAK PETEK. — LETNA NAROČNINA: DIJAŠKA 16 DIN, NEDIJAŠKA 26 DIN, PODPORA VSAJ 30 DIN. — POSAMEZNA ŠTEVILKA 75 PAR. — UREDNIŠTVO IN UPRAVA V LJUBLJANI V STRELIŠKI ULICI 12/II. — ČEKOVNI RAČ. ŠT. 16.078.

LETO II.

LJUBLJANA, PETEK, 26. NOVEMBRA 1937.

ŠTEV. 11.

»Osservatore Romano« obračunava Zmotni nazori o boju proti komunizmu

V Franciji se je pojavila med katoličani struja, ki zavzema neko posebno stališče do komunizma. Ta struja se zbira okrog tednika »La Vie Intellectuelle« in okrog »Septa«, ki je najprej po cerkveni prepovedi moral prenehati, a se je sedaj trmasto obnovil kot »Temps Présents«. To strujo zastopajo tudi nekateri članki v neodvisni reviji »Esprit«, ki je znana kot vir, iz katerega je črpal Kocbek svoje »Premišljevanje o Španiji«. »La vie intellectuelle« izdaja ista založba patrov dominikancev v Juvisiju z istim uredniškim stabom, ki je izdajala tudi tednik »Sept«. »La vie intellectuelle« izhaja dvakrat mesečno.

Ti listi zastopajo stališče, da je krivda zgodovinskega krščanstva vzrok komunizma,

da je možno sodelovanje katoličanov z Ljudsko fronto

in da fašizem in kapitalizem pchata krščanstvo v antikomunistični boj.

Pod francoskim vplivom so se nekatere teh misli pojavile tudi pri nas, tako v »Domu in Svetu«, kakor tudi v zadnjem predavanju prof. Edvarda Kocbeka o boju proti komunizmu.

»Osserv. Romano« jih obsoja

Ko je izšel pred kratkim v reviji »La Vie Intellectuelle« članek z naslovom »Par notre faute« (Po naši krivdi), je bila mera polna. »Osservatore Romano« je v svojem uvodniku dne 14. t. m. o idejah tega članka razpravljal in jih obsodil. Uvodnik je napisal ugledni teolog M. Cordovani OP, ki ima častni naslov papeževega hišnega teologa. Cordovani je visok vatikanski cerkven funkcionar, magister sacri palatii. Kot tak je vrhovni cenzor za knjige pri kardinalske kongregaciji sv. Oficija. To službo ima vedno dominikanec. Mož, ki je uradno grajal dominikansko revijo »La vie intellectuelle«, je torej sam član istega reda.

Ta članek v »Osservatore Romano« prihaja ravno v času, ko za francoskimi listi pobirajo nekateri njihove čudne trditve tudi pri nas. Obsodbe v »Osservatore Romano« jih seveda prav tako zadenejo kakor njihove francoske somišljenike. Najvaž-

nejše pri vsem pa je, da je obsodbo prineslo oficijelno vatikansko glasilo, kar da misliti.

»Laž o zgodovinski krivdi krščanstva«

»La Vie Intellectuelle« je pisala v imenovanem članku, kako katoliška vera peša že nekaj stoletij zaradi zmot in grehov, katere so zagrešili kristjani. Zato se dviga proti Cerkvi sovraštvo in mržnja. Cerkev nosi neposredno krivdo za sovraštvo in mržnjo njenih sodobnih sovražnikov.

Zelo podobno govori tudi g. prof. Kocbek: *Polno krščanstvo je težko uresničiti v enem samem človeku, še težje v človeštvu. A zaradi tega ne obstoja nič manjša krivda zgodovinskega krščanstva. Komunizem je učinkovita polemika na nekrščanska dela, ta dela so povzročila komunizem.*

Na take obdolžitve pravi »Osservatore Romano«:

»Trditev, da je brezboštvo in sovraštvo množic (n. pr. komunistov) razložljivo iz krivde človeškega elementa v Cerkvi, je krivična... Ne skrivamo svojih napak, a je le preveč, če se katoliška revija povzpne do tega, da hudobije sveta brani in moderno brezboštvo opravičuje (čeprav delno)«.

V tem zgodovinskem trenutku... glejte, pride katoliški pisatelj, napravi sprehod po zgodovini Cerkve, kopiči krivde, išče olajšanja za preganjalce in obtožuje katoličane... Ali ni čutil avtor, kako odgovorno in nevarno je vse to pisati v katoliške revije?

Ali ni bilo cenzorja, ne mislim plašjivega in boječega, ampak razumnega z živim čutom odgovornosti, ki bi ta članek prebral in modro odklonil dovoljenje za natisk?»

Ali ne vidi g. prof. Kocbek, da je vse napisano tako, kot bi p. Cordovani bral njegovo »Premišljevanje« in poslušal njegovo unionsko predavanje? Ali g. Kocbek ne čuti potrebe, da bi se prenehal loviti za francoskimi posebnostmi in bi rajši poslušal glas vatikanskega dnevnika? Ali pa morda misli, da tudi vatikansko glasilo spada med tisti katoliški tisk, ki po njegovem ne pozna prave resnice o komunizmu?

Laž o službi fašizmu

»Osservatore Romano« obravnava tudi še neki drugi članek v isti reviji. Ta članek očita krščanskemu svetu, zakaj se da najemati za boj od tistih, ki branijo Cerkev zato, da si jo bodo pozneje tem huje uslužili.

Prav dobro se spominjamo, kako smo v »Domu in Svetu« brali iste trditve, in iste trditve slišali tudi pri unionskem predavanju g. prof. Kocbeka: *Za nas je važno to: zlorabljanje krščanskega imena v antikomunistični fronti. Fašizem postavlja krščanstvo v prve jarke boja proti komunizmu.*

O tem očitku, da se da krščanstvo izrabljati fašizmu, pravi »Osservatore Romano«, da je tako govorjenje »zelo značilno in obteževalno« (molto significativo e grave).

Kdo dela needinost med katoličani

Članek v »La Vie Intellectuelle« oznanja tudi neki zmoten univerzalizem ljubezni.

Tudi ta »univerzalizem ljubezni«, se dobi v Kocbekovem predavanju: *Krščanstvo ne more nastopati naperjeno proti socializmu ali liberalizmu ali komunizmu. Krščanstvo ni nobena protiideja, ono je ljubezenska resničnost.*

*

Cordovani pravi o tem univerzalizmu ljubezni, da »dokazuje neki liberalizem nove vrste, ki je morda skrivnostni vzrok razdora med mnogimi katoličani, in ki je kriv, da so naperjeni, ki hočejo med katoličani doseči strumnost in udarnost (alacrità), ne-uspešni.«

Nikdar nismo dvomili, da posebna mnenja o komunizmu, ki jih zagovarja g. prof. Kocbek, močno škodujejo slovenski katoliški skupnosti, da delajo razdore in da napravijo marsikatero naporo za udarnost in strumnost slovenskega katoliškega gibanja brezuspešno.

To nam sedaj potrjuje tudi članek v »Osservatore Romano«. Mi samo želimo, da bi sedaj začel to verjeti tudi g. Kocbek in da bi iz ljubezni do slovenskega katolicizma slovensko iteligenco pustil pri miru s francoskimi zmotami.

Krivda cenzorja

P. Cordovani se v svojem članku dvakrat pritožuje, zakaj ni cerkveni cenzor cenzuriral člankov v »La Vie Intellectuelle« in jim odrekel dovoljenja za natis. Cenzura je za tisk samo ob sebi umevna stvar, tako samo ob sebi razumljiva, da ne razumemo, kako jo je mogla katoliška revija »Dom in Svet« odklanjati, dasi je bila krvavo potrebna.

*

Ce je že srečno naključje prineslo Cordovanijev članek prav v času, ko se pri nas obravnavajo ista vprašanja, bi bilo tudi prav, da bi njegovi nauki obrodili svoj vreden sad pokore.

ALI SE BO „SEPTOV“ ŠKANDAL NADALJEVAL?

»SEPT« V NOVI OBLEKI!

Minila sta komaj dva meseca, kar je zadela strela z jasnega neba francoski levičarsko katoliški tednik »Sept«, ki je simpatiziral z Ljudsko fronto. General dominikanskega reda p. Gillet je uvidel, kam to vodi in je patrom dominikancem, ki so list izdajali, sredi leta telegrafično sporočil, naj list takoj ustavi.

5. novembra pa je začel v Parizu izhajati nov katoliški tednik z naslovom »Temps Présents« (Sodobnost). Kljub temu, da sramežljivo prikriva svojo preteklost, ga je lahko spoznati kot nadaljevanje rajnega »Septa«. Tednik »Temps Présents« seveda ne urejujejo več patri dominikanci, pač pa laiki, ki spadajo k staremu »Septovemu« krogu.

NI JIH IZMODRILLO

Obnovitvi »Septa« so se mnogi katoličani v Franciji

Odkod jemlje prof. Kocbek svoje ideje

Lansko šolsko leto je prof. Edi Kocbek napisal svoje znano »Premišljevanje o Španiji«. Zajel ga je v glavnem iz francoske revije »Esprit« ter ga kot katoliško mnenje predložil slovenski javnosti.

Letos pa je Kocbek imel pod okriljem kat. ak. društev »Danice«, »Zarje« in »Savice« predavanje, »kakšen naj bo boj proti komunizmu«.

Predavanje je idejno iste vsebine kot »premišljevanje« v »Domu in svetu«, torej za pravega katoličana nesprejemljivo. Zanima nas pa tukaj to, odkod je prav za prav prof. Kocbek to pot povzel svoje ideje.

Kocbekovi viri

Že sam je pri svojem predavanju omenil, da je kot literaturo uporabil znano francosko publikacijo »Le communisme et les chrétiens. (Plon, Paris 1937). Knjiga nima nobenega cerkvenega odobrenja.

Zdi se nam potrebno, da o tej knjigi povemo vso resnico.

Knjiga je nekak forum, kjer so dobili besedo člani glavnih krščanskih konfesij. Tako vidimo, da imata poleg katoličanov Mauriaca, Ducatillona, Marca in Daniela - Ropsa svoja prispevka tudi pravoslavni modernistični teolog Berdjajev in protestant kalvinec Rougemont.

Ta način publiciranja je na Francoskem precej v navadi. Tako zbira n. pr. pri nas že znana revija »Esprit« vse pisatelje, ki stojijo na stališču svobodne osebnosti, od Maritaina pa do najbolj rdečih »trockistov« in ljudskofrontnikov. Ti imajo v reviji tudi največ besede.

Nekaj podobnega je z rajnim »Septom«. Ta je dajal svoje strani na razpolago katoličanom najrazličnejših naziranj in struj, od Gilsona pa tja do najbolj levičarsko usmerjenih katoliških polovičnikov (prim. Etudes, 1937, str. 528.), ki so listu končno vtisnili svoj pečat.

Iz tega logično sledi, da ne smemo takih publikacij vzeti v celoti za normo, ampak je treba vsak članek posebej kritično premotriti.

Sledi tudi to, da se nanje ne moremo in ne smemo zanesti in z njimi a priori argumentirati.

Isto velja za knjigo »Le communisme et les chrétiens«. Poleg katoličanov med temi dveh septovsko usmerjenih, imata v njej besedo Berdjajev, ki velja za pravoslavna modernista, ter kalvinec Rougemont, ki je eden izmed voditeljev Barthovega mladoprotestantskega gibanja na Francoskem (prim. M. M. B., I. str. 134), in o katerem pravi v uvodu knjige uredništvo samo, »kaj mu je dolžna nova smer protestantizma, bolj ali manj povezana z naukom Karla Bartha«.

Tuja učenost

To bi moral prof. Kocbek tudi upoštevati! Kajti prav od Rougemonta je on povzel bistvene ideje svojega predavanja. Res je, da je tudi Rougemont v nekem oziru prispeval k boju proti komunizmu, toda le s svojega protestantskega stališča.

Da zastopa Rougemont v svojem članku skrajni protestantizem, je jasno vsakomur, kdor je članek prebral. In kot dokaz, da je prof. Kocbek po njem povzel zmotne ideje, naj navedemo nekaj primerov:

Kocbek :

Krščanstvo ne more biti a priori istovetno z nobeno ideologijo ali teorijo, filozofsko ali gospodarsko. Zato pa tudi ne more nastopiti kot protiideologija, protiteorija, protisistem.

Ne moremo pa tudi nastopiti naperjeno proti socializmu ali liberalizmu ali komunizmu. Krščanstvo ni nobena protiideja, ono je ljubezenska resničnost.

Dogmatične resnice niso ideje niti teoremi, ampak dejstva.

*

»Križarsko vojno« organizira panika evropskega kapitalizma.

*

Kajti kaj je komunizem drugo, kakor učinkovita zgodovinska polemika na njegova nekrščanska dela. Izvira iz izdajstva krščanstva.

Rougemont :

Upravičeno govorimo o marksističnemu nauku, o komunistični ideologiji, o komunistični taktiki.

Toda govoriti v istem smislu o kakem nauku krščanstva, bi pomenilo uvajati nepopravljivo zmedo. Kristjan, predvsem protestant, absolutno odklanja pojmovanje, da bi teološke dogme mogle predstavljati teorijo prakse.

Krščanstvo ni kak program; tudi ni, kot mislijo nekateri marksistični prvaki, kaka ideologija; tudi ni taktika, kar samo po sebi razume. Raje bi ga imenovali stališče. (Stran 212 sl.)

Znana je »protimarksistična križarska vojna«, ki jo po celem svetu organizira panika kapitalizmov. Str. 231)

Proti argumentu naših križarjev ponavljam po Berdjajevu in po Gideu: resnica komunizma izvira iz izdajstva krščanstva po krščanskem svetu. (Str. 231)

Glej str. 4!

odločno upirali, saj so znani svarilni zgledi od drugod. Če pa se je stari »Sept« že obnovil, bi vsi želeli, da bi ga bile njegove stare izkušnje izmodrile. Tudi »Sept« sam dobro čuti, da taka enostranost, na kateri se je že enkrat razvil, ni priporočljiva, in zato v prvi številki obeta, da bo dal prostor vsem katoliškim smerem. Ta obljuba pa ne more biti posebno resna, kajti avstrijska »Reichspost« po informaciji iz Pariza poroča, da se je zbrala okrog novega »Septa« samo takozvana leva smer. Če pristavimo še, da je med sodelavci tudi izdajatelj znanega »Esprita« Emanuel Mounier, je povedano dovolj. Ob takih postavkah se zdi več kot verjetno, da bodo »Temps Présents« dobrodošlo orodje rdeče propagande in da jih bo vsa rdeča Francija skupaj z Moskvo na vsa usta hvalila.

KOKETIRAJO Z LEVO

Že v drugi številki prinašajo »Temps Présents«, kakor poroča »Reichspost«, nad vse ljubeznivo poročilo o tajniku francoske komunistične stranke Thorezu in o nekem komunističnem zborovanju. Komu bo to koristilo?

Zakaj mora biti vedno nekaj nesamostojnih katoličanov, ki si ne upajo drugače preživeti modernih razburkanih časov, kakor da se drže za roko komunista? To sa majhni ljudje, ki nimajo vere ne vase ne v svoje prepričanje. Če je kakšen pogled žalosten, je žalosten pogled na te ljudi, ki ne najdejo ravnotežja. Če nas je lahko česa sram, naš mora biti sram teh ljudi.

Kaj prinesejo taki ljudje k napredku katolicizma? Kaj imamo Slovenci od Kocbekovih »Premišljevanj o Španiji« in njegovih predavanj o komunizmu? Vse skupaj je ena sama blamaža, katere se lahko vsi prizadeti globoko sramujejo.

Ko se obnavlja stari »Sept«, mu želimo, naj ne nadaljuje tudi starih škandalov in ne vzgaja omenjenih ljudi, ki bi mislili, da je njihovo katoliško prepričanje preozko.

Kocbek :

Primer: John Browning je spisal najlepšo angleško cerkveno pesem, obenem pa je s topovi prisilil Kitajsko, da je odprla meje njegovemu opiju. — Na tem je Marks gradil svoj sistem.

Rougemont :

Tipični primer: Sir John Browning je spisal eno izmed najbolj pobožnih angleških pesmi, in isti človek je s topovi prisilil Kitajsko, da je odprla meje trgovini z opijem. Tako dejstvo daje navidezni razlog za marksistično kritiko. (Str. 223)

Kalni viri

Ce bi se profesor Kocbek v svojem predavanju omejil na Ducatillona, Marca, Daniela—Ropsa, bi se to zdelo na nek način razumljivo, dasi tudi zlasti za tega zadnjega veljajo v polni meri ostre besede Cordovanija. (Glej uvodnik!)

Toda dejstvo, da nas profesor Kocbek iz protestantsko-kalvinskih, katolicizmu in Cerkvi nasprotnih spisov uči, kako naj se borimo proti komunizmu, globoko žali katoliški čut.

Sedaj je razumljivo, zakaj govori p. Cordovani v uradni »Osservatore Romano« o »liberalizmu novega kova, ki je najbrž skrivnostni vzrok needinosti med mnogimi katoličani.« Kdor zasleduje smernice mladoprotstantskega in večjega dela t. zv. personalističnega gibanja, iz katerih črpa profesor Kocbek svoje ideje, temu se bodo kmalu odprle oči. In v tej luči bo vedel pravilno presojati mnogo pojavov v sodobnem razvoju slovenskega katoliškega občestva.

Ob obletnici dveh velikih pesnikov

Prav v dneh sredi novembra slavimo dve obletnici, ki sta važni za svetovno literaturo: obletnici rojstva dveh velikih katoliških pesnikov, Holandca Vondela in Španca Lope de Vega.

Oba pesnika sta živela približno v isti dobi:

Joost van den Vondel se je rodil v Kölnu, 17. XI. 1587, torej pred 350 leti.

Lope Felix de Vega Carpio pa se je rodil 25. XI. 1562 v Madridu. Od njegovega rojstva je preteklo 375 let.

SKUPNE ODLIKE.

Nista si podobna samo po svojem pomenu v svetovni literaturi, enaka sta si tudi v tem, da sta oba velika domoljuba in obenem dobra katoličana. Nezlomljivo sta vztrajala v trdni pokorščini svoji katoliški veri, obenem pa je bila topla domovinska ljubezen najljubši predmet njunega pesniškega ustvarjanja.

Večkrat klevetajo nasprotniki, da katoličanstvo ni sposobno vzgojiti prave domoljube. Vendar so pesniki, kakršna sta Vondel in Lope de Vega, s svojo vero in domovinsko ljubeznijo najboljši dokaz, da taka trditev ni resnična.

JOOST VAN DEN VONDEL.

Živel je v dobi, ko so njegovo domovino pretresali hudi verski boji. Sam se je rodil v rodbini, ki je pripadala krivoverski sekti menonitov. Toda vedno bolj so ga odbijali neprestani spori med raznimi protestantskimi sektami. Delovala je nanj milost in bolj in bolj se je bližal katoliški Cerkvi. Leta 1641, ko je že bil neizpodbitno najmogočnejši pesnik svoje domovine, je slednjič javno prestopil h katoliški veri. Šele tedaj, tako piše znani literarni zgodovinar A. Baumgartner S. J., se začelja njegova najplodovitejša doba: »Še med 72. in 81. letom svojega življenja je spesnil 14 dram, eno epopejo, tri obsežne didaktične pesmi in ustvaril mojstrski prevod vsega Vergilovega dela.« Vsega je spisal v teku svojega življenja 32 tragedij.

Umril je 5. II. 1679. Osservatore Romano piše o njem, da je »že pred prestopom v katoličanstvo v svojih delih tako proslavljal katoliške osebnosti in ustanove, med njimi ne na zadnem mestu papeštvo, da so ga zaradi tega protestanti težko karali. Isto velja o tragediji »Gijsbrecht van

Amstel«, v kateri nastopajo klarisinje in katoliški škof; spis je nastal, ko je bil avtor še protestant. Takoj po prestopu pa je izšla Vondelova tragedija »Peter in Pavel«, ki nekako predstavlja njegovo javno literarno izpoved, da pripada katoliški Cerkvi.«

LOPE DE VEGA.

Še večji pesnik kakor Vondel, še večji katoliški domoljub je Španec Lope de Vega, ustanovitelj španske nacionalne drame. Kakor Holandska, tako je tudi Španija ob času pesnikovega življenja bojevala hude boje. Kakor Vondelovo, tako tudi njegovo življenje ni potekalo brez velikih zapletljivosti.

Kot vojak je bil sam navzoč pri tragičnem poginu španske armade v boju proti Angliji. Deloval je tudi v političnem življenju kot tajnik albskega vojvode in drugih visokih osebnosti.

Ko sta mu umrla žena in najstarejši sin, je zapustil, kakor sam pravi, »puhli blesk sveta« in postal duhovnik. Šele tedaj je dosegel višek svoje slave: »celo kralj se je spoštljivo ustavil pred pesnikom, ko ga je srečal.« (Scherr)

Niti v glavnih potezah ni mogoče opisati njegovo ogromno delo, ki obsega 1500 gledaliških iger (450 jih je ohranjenih), vsega skupaj 21.316.000 verzov — množico epskih, lirskih in satiričnih pesnitev.

Predvsem v svojih »comedias heroicis«, ki obravnavajo snov iz domače pripovedke in zgodovine, se kaže v vsem svojem bistvu kot Španec in kristjan. »Iz nepregledne vrste njegovih stvaritev neprestano zveni narodna zavest, zdaj ponosno in vzvišeno, zdaj nežno in melodično« (Scherr).

Kot duhovnik pa je znal Lope de Vega posvetno snov usmeriti v krščanskem smislu. Lope de Vega je postal za Španijo predhodnik narodno-katoliške odrske umetnosti.

Še ena značilnost španskega pesnika: ne ostaja miren in pohleven, kadar gre za njegovo vero. »Krotko meščanstvo ne more razumeti tega bojevitega kristjana, ki drži roko na ročaju meča, vedno pripravljen napasti sovražnika Cerkve in naroda.« (Schönere Zukunft, str. 166.)

Odg. urednik: Ciril Kovač (Ljubljana). Izdaja konzorcij (J. Prešeren, Ljubljana). Tiska Misijska tiskarna, Groblje-Domžale (Jože Godina).